

Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди (Україна)
Міжнародна Академія Прикладних наук в Ломжі (Республіка Польща)
Стамбульський університет (Турецька Республіка)
Вроцлавський університет (Республіка Польща)

«Актуальні проблеми приватного та публічного права»

**Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої 94-річчю з дня народження члена-кореспондента
НАПрН України, академіка Міжнародної кадрової академії,
Заслуженого діяча науки України, доктора юридичних наук,
професора Процевського О.І.**

31 березня 2023 року

м. Харків

Актуальні проблеми приватного та публічного права : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції присвяченої 94-річчю з дня народження члена-кореспондента НАПрН України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча науки України, доктора юридичних наук, професора Процевського О.І. (31 березня 2023 року). – Харків, 2023. – 624 с.

У матеріалах збірника представлені результати наукових досліджень вчених, присвячених актуальним проблемам приватного та публічного права.

Видання адресоване вченим, аспірантам, докторантам, викладачам закладів юридичної освіти, працівникам суду, адвокатури, органам юстиції, співробітникам Державної служби зайнятості України, практикуючим юристам, громадським діячам, профспілковим активістам, іншим особам, що цікавляться проблемами приватного та публічного права.

Матеріали конференції оприлюднені у електронному вигляді на сервері відкритого електронного архіву (репозитарію) Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди EKhNPUiR (електронний архів): <http://dspace.hnpu.edu.ua/> та на сайті факультету історії і права: faculty_history_law@hnpu.edu.ua у розділі «Наука».

Оргкомітет конференції не завжди поділяє думку учасників. У збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Повну відповідальність за достовірну інформацію несуть учасники та їх наукові керівники.

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції посилання на джерела є обов'язковим.

Список використаних джерел:

1. Judgment of the Court in Case C-349/21 | HYA and Others (Grounds for authorising telephone tapping). URL: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=270504&pageIndex=0&doclang=en&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=792426>.
2. Алексашина Н. Заперечення на ухвалу слідчого судді або рівняння з кількома невідомими. URL: <https://sud.ua/uk/news/blog/263599-zaperechennya-na-ukhvalu-slidchogo-suddi-abo-rivnyannya-z-kilkoma-nevidomimi?fbclid=IwAR3StlzkMBm2PxC4qcLs08beR7RfmsXOezzEUg8p3GB1IONWfk19Z-wp49w>.

УДК 34.01+343.1

Orcid 0000-0001-6529-4036

Дуфенюк Оксана Михайлівна,
доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики
факультету №1 Інституту з підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції
Львівського державного університету внутрішніх справ
кандидат юридичних наук, доцент

ТЕОРЕТИЧНІ УЯВЛЕННЯ ПРО БАЛАНС У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ: ОСОБИСТІСНИЙ РІВЕНЬ

Концептуальна модель балансу у кримінальному провадженні актуалізується на трьох рівнях. *Макрорівень балансу* передбачає узгоджену діяльність інституційної інфраструктури кримінального провадження. Йдеться про те, що «державні інституції діють у межах визначених повноважень, не делегують безпідставно свої повноваження іншим інституціям і не втручаються у зону впливу інших інституцій, розширюючи в такий спосіб свої повноваження, не конкурують між собою за зони впливу» [1, с. 157]. Додатково, тут актуалізується баланс між метою і засобами її досягнення, між завданнями та ресурсами, між національними та наднаціональними джерелами права.

Мезорівень балансу передбачає зважування, рівновагу, узгодження різних компонентів на правозастосовному рівні. Це те, з чим традиційно асоціюється правосуддя – сліпа Феміда із терезами в руках. Йдеться про баланс цінностей та інтересів, правових позицій та можливостей у змагальному процесі, баланс науки і практики, змісту і форми.

Третій *мікрорівень балансу* – рівень особистісний. Йдеться про зважування певних компонентів, які у прямому корелятивному зв'язку з особистістю суб'єкта кримінально-процесуальної діяльності (слідчого,

дізнавача, детектива, прокурора, слідчого судді, судді). Викладу міркувань щодо цього аспекту балансування присвячена ця доповідь.

Отже, особистісний рівень пов'язаний із особистістю, уповноваженою на здійснення процесуальної пізнавальної діяльності та прийняття процесуальних рішень. Без претензії на вичерпність, вбачається доцільним у цьому контексті виокремлення кількох субрівнів балансу.

1. Баланс об'єктивного та суб'єктивного. У науковій доктрині давно тривають академічні дебати з приводу питання: чи можливо досягнути об'єктивності у кримінальному процесі та чи можна пізнати об'єктивну істину? Не вдаючись у докладний опис численних позицій та підходів, можна стверджувати, що науковці розділилися на два табори. Одні переконані, що об'єктивність є обов'язковою засадою справедливого правосуддя, навіть попри те, що з КПК зникла після реформи 2012 р. імперативна норма, яка прямо вказувала на необхідність її застосування. Інші ж опонують, аргументуючи позицію ефемерністю, абстрактністю конструкту об'єктивності та відсутності можливості, а інколи й доцільності, досягнення об'єктивної істини.

Між тим, що в рамках кримінального провадження ці два полярні елементи об'єктивності та суб'єктивності конвергують при формуванні внутрішнього переконання, при застосуванні оцінних понять, при пошуку аргументації ухвалених рішень, при рефлексійній діяльності, коли суб'єкт здійснює самоаналіз, критично ставиться до власних міркувань з метою уникнення упередженості, однобічності власних суджень, намагається приборкати «суб'єктивність», абстрагуватися від власних стереотипів та інстинктів, глянути на ситуацію з позиції «стороннього спостерігача». В ідеальній когнітивній ситуації сумлінний суб'єкт намагається в максимально можливий спосіб наблизитися до об'єктивної реальності, адже саме це є передумовою правильного застосування закону та забезпечення матеріальної та процесуальної справедливості як мети кримінального правосуддя. На прикладі суддівського пізнання Н. Гураленко слушно пояснює: «результат суддівського пізнання постає не таким, що «знає» істину, а таким, що шукає її, що наближається до неї... Лише за умови пошуку істини, прагнучи до її встановлення, судовий процес набуває своєї природної суті і відрізняється від формального вирішення справи, тоді як судова пізнавальна спрямованість поза істиною призводить до зневіри, нігілізму та рівнозначна відмові від правосуддя» [2, с. 19].

2. Баланс в дихотомії «освіта – практика». Без професійного та компетентного персоналу не можна уявити якісне та ефективне кримінальне провадження. У цьому контексті баланс досягається узгодженням запитів стейкхолдерів (зацікавлених сторін) та освітнім процесом підготовки майбутнього кадрового ресурсу органів досудового розслідування, прокуратури та суду; наявністю у суб'єкта таких компетентностей, які вимагаються для успішної реалізації завдань та функцій, передбачених законодавством.

3. *Баланс моралі та права.* Моральна сторона процесуальної діяльності є одним із найбільш складних питань для наукового дослідження, а тим більше для практичної реалізації. Моральні дилеми постійно супроводжують процес досудового розслідування та судового провадження, адже йдеться не просто про порушення закону, а дискурс про добро і зло у демократичному суспільстві. Як слушно зазначається в науковій доктрині: «Зло є дуже відчутним для людини. Саме воно зачіпає, бо добро сприймається, як належне. І завдання судді – відновити баланс і повернути людину в стан добра» [2, с. 14]. Морально-етичні внутрішні орієнтири слугують основою для обрання лінії поведінки у конкретних практичних ситуаціях, для комунікації з учасниками процесу, для обґрунтування рішень.

Звісно, ця доповідь тільки фрагментарно презентує особистісний рівень балансу у кримінальному провадженні. Відтак, більш докладне висвітлення цих та багатьох інших питань залишаємо для наступних публікацій.

Список використаних джерел:

1. Дуфенюк О.М. Сучасний стан інституційного балансу у кримінальному провадженні. *Вісник НАПрНУ*. 2022. Том 29. № 4. С. 147–163. DOI: 10.31359/1993-0909-2022-29-4-147.

2. Гураленко Н. А. Істина у посткласичному вимірі: окремі аспекти суддівського пізнання. *Правове життя сучасної України : матеріали Міжнар. наук. конф. проф.-викл. та аспірант. складу (м. Одеса, 16-17 травня 2013 р.)*. Одеса: Фенікс, 2013. Т. 1. С. 18–19.

3. Денисенко Л., Сироїд О., Фадєєва І., Шаповалова О. *Бути суддею. Професія чи покликання*. Київ: Агентство США з міжнародного розвитку (USAID), 2015. 216 с.

УДК 343.8

Orcid 0000-0002-7217-4363

Дуюнова Тетяна Василівна,

доцент кафедри державно правових дисциплін та міжнародного права
Державний біотехнологічний університет, кандидат юридичних наук,
доктор економічних наук, доцент
e-mail: duyunova@ukr.net

ДОВІЧНЕ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Довічне позбавлення волі є найсуворішим видом покарання для українського законодавства, яке викликає дискусії в широких наукових колах. Його введення було обумовлено пошуком «адекватної» заміни смертній карі, відміна якої була зумовлена повсюдним поширенням ідей гуманізму та сприйняття людини та її життя як найвищої соціальної цінності.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ «ТРУДОВЕ ПРАВО, ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»

YAROSHENKO O. THE MAIN CHANGES IN LABOUR RELATIONS AND WORKING CONDITIONS UNDER MARTIAL LAW IN UKRAINE.....	14
БУРКА А.В., БОДНАРУК М.І. МОБІНГ: АНАЛІЗ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ.....	18
ГЕТЬМАНЦЕВА Н.Д. ПАРАДИГМА ТРУДОВОГО ПРАВА.....	21
КЛЕМΠΑРСЬКИЙ М.М. ЩОДО ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРАЦІ НЕПОВНОЛІТНІХ.....	24
КОВАЛЕНКО О.О. ПРИНЦИП ЄДНОСТІ ТА ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ У ТРУДОВОМУ ПРАВІ ЯК СПОСІБ ЗАСТОСУВАННЯ ДІАЛЕКТИЧНОГО ДОСЛІДНИЦЬКОГО ПІДХОДУ У ПИТАННЯХ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА МОЛОДІ НА ПРАЦЮ: МЕТОДОЛОГІЯ ПРОБЛЕМИ У ПЕРІОД ДІЇ РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ.....	27
КОЛЕСНИК Т.В. МОБІНГ: ФОРМУВАННЯ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ.....	30
МЕЛЬНИК К.Ю. ЗАХИСТ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ ПРАЦІВНИКА: ПРОБЛЕМИ ТЕРМІНОЛОГІЇ.....	33
МОСКАЛЕНКО О.В. ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ПРИЗУПИНЕННЯ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	37
ПОДОРОЖНІЙ Є.Ю. МІСЦЕ ТА ЗНАЧЕННЯ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ В МЕХАНІЗМІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	40
РИМ О.М. ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ УКРАЇНЦІВ, ЯКІ КОРИСТУЮТЬСЯ ТИМЧАСОВИМ ЗАХИСТОМ В ЄС.....	42
СЕРЕДА О.Г. ДО ПИТАННЯ ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ ПРАЦІВНИКА.....	44
ЧАНИШЕВА Г.І. КОЛЕКТИВНА УГОДА: ПИСЬМОВИЙ ДОКУМЕНТ ЧИ ПРАВОВИЙ АКТ?.....	47
ШАБАНОВ Р.І. ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ДІТЕЙ ВІД ЕКСПЛУАТАЦІЇ У СФЕРІ ПРАЦІ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....	50
ЩЕРБИНА В.І. ІДЕОЛОГІЯ ТРУДОВОГО ПРАВА І ЯКІСТЬ ЗАКОНІВ ПРО ПРАЦЮ УКРАЇНИ.....	
АМЕЛІЧЕВА Л.П. ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА НЕОБХІДНИХ ПІДСТАВ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ.....	56
БОЖКО В.М. ПОГЛЯД НА ЗАКОНОПРОЄКТ «ПРО ПРАЦЮ» КРІЗЬ ПРИЗМУ ЙОГО ВІДПОВІДНОСТІ ПРАВУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	60
БУРАК В.Я. ДО ПИТАННЯ ПРО ПРАВОВІДНОСИНИ СУМІСНИЦТВА.....	64
ВАКАРЮК Л.В. РОЛЬ ЛОКАЛЬНИХ НОРМАТИВНИХ АКТІВ У ПРАВОВОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТИМУЛЮВАННЯ НАЙМАНОЇ ПРАЦІ.....	67
ПОЛЯНСЬКИЙ А.О., ШПАК Ю.Б. ПРОТИДІЯ МОБІНГУ: ОГЛЯД ВІТЧИЗНЯНОГО І МІЖНАРОДНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ПРАЦІВНИКІВ.....	70

СЕКЦІЯ «КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО. КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО. КРИМІНАЛІСТИКА. КРИМІНОЛОГІЯ. КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО»

ГОЛІНА В.В. БЕЗПЕКА У СФЕРІ ДОРОЖНЬОГО РУХУ В УКРАЇНІ: ІЛЮЗІЇ І РЕАЛЬНІСТЬ	422
КАЛЄНІЧЕНКО Л.І. КЛАСИФІКАЦІЯ ПОВНОВАЖЕНЬ НАЦІОНАЛЬНОГО АГЕНТСТВА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ	425
СЛИНЬКО Д.В. КЛАСИФІКАЦІЯ ПРАВ, ЯКИМИ НАДІЛЕНО НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ	428
ЯЩЕНКО А.М. ДО ПИТАННЯ ПРО ОБМЕЖЕННЯ, ОБТЯЖЕННЯ АБО ЗАБОРОНИ, ОБМУМОВЛЕНІ СУДИМІСТЮ ЗА ВЧИНЕННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОСТУПКІВ	431
ВОРОЖБИТ-ГОРБАТЮК В.В. ВИКЛИКИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ У НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ПОЛЕ УКРАЇНИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ОСВІТУ НЕПОВНОЛІТНІХ ОСІБ В УМОВАХ ОБМЕЖЕННЯ/ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ....	435
ПАЩЕНКО О.О. КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧА ПОЛІТИКА ТА ПОЛІТИКА БОРОТЬБИ ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ	439
ВАПСВА Ю.А. КОРУПЦІЙНІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ: ВІДПОВІДАЛЬНОСТЬ ТА ПОКАРАННЯ.....	442
ДРОЗДОВА О.В. ТАЄМНИЦЯ ТЕЛЕФОННИХ РОЗМОВ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД.....	446
ДУФЕНЮК О.М. ТЕОРЕТИЧНІ УЯВЛЕННЯ ПРО БАЛАНС У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ: ОСОБИСТІСНИЙ РІВЕНЬ.....	451
ДУЮНОВА Т.В. ДОВІЧНЕ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ	453
КОРАБЕЛЬ М.Г. ВОЄННИЙ СТАН ЯК КВАЛІФІКУЮЧА ОЗНАКА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ	456
ПАВЛЕНКО Т.А. ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ЯК ОДИН З НАПРЯМІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	458
ПИВОВАРОВ В.В. НАПРЯМИ СПІВПРАЦІ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ, НАУКОВИХ УСТАНОВ З ЦЕНТРАМИ ПРОБАЦІЇ	462
ПЛОТНІКОВА А.В. КОЛАБОРАЦІОНІЗМ ЧИ ДЕРЖАВНА ЗРАДА?.....	464
ШИНКАРЬОВ Ю.В. ЩОДО ОЗНАКИ ПУБЛІЧНОСТІ ДІЙ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ ДИСПОЗИЦІЄЮ СТ. 436-2 КК УКРАЇНИ	467
КАЛІНІНА А.В. SMART БЕЗПЕКА АВТОШЛЯХІВ В УКРАЇНІ ЯК ЕЛЕМЕНТ КРИМІНОЛОГІЧНОЇ ПРОФІЛАКТИКИ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ	469
МАЛЕНКО О. В. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ПІДОЗРЮВАНОВОГО У ВЧИНЕННІ ОСОБЛИВО ТЯЖКОГО КОРУПЦІЙНОГО ЗЛОЧИНУ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ЗАПОБІЖНОГО ЗАХОДУ	472
СУКМАНОВСЬКА Л.М. ОРГАНИ МІСЦЕВОЇ ВЛАДИ ЯК СУБ'ЄКТИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ	476
БАРАНОВСЬКА Т.В. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ (ЗА КРИМІНАЛЬНИМ КОДЕКСОМ УСРР 1922 ТА 1927 РР.): ПОРІВНЯЛЬНИЙ АСПЕКТ	479